

Asia: VN/6550/2024

Lausuntopyyntö Kasvuyrittäjyyden ohjelmasta (sis. Mittelstand)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry kiittää mahdollisuudesta lausua kasvuyrittäjyysohjelmasta.

ARVO ry on yhteiskunnallisten ja arvolähtöisten yritysten yrittäjä- ja elinkeinoelämän järjestö. Tehtävämme on edistää yhteiskunnallisten ja arvolähtöisten yritysten toimintaedellytyksiä. Missiomme on auttaa yhteiskunnallisia yrityksiä menestymään. Lisäksi tavoitteenamme on sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunnan rakenteiden vahvistaminen.

ARVO on myös osa työ- ja elinkeinoministeriön rahoituksella vuosina 2021–2023 käynnistettyä Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskusta, joka nyt jatkaa toimintaansa ESR+-rahoituksella.

Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry:ssä on lähes 80 jäsentä eri toimialoilta. Jäsenyritystemme liikevaihto vaihtelee alle 100 000 eurosta yli 250 miljoonaan euroon ja henkilöstömäärä muutamasta lähes 3 500 henkilöön.

Kaiken kaikkiaan Suomessa on tunnistettu noin 3 000 yhteiskunnallista yritystä. Niiden yhteenlaskettu liikevaihto on yli 6 miljardia euroa ja ne työllistävät yli 60 000 henkilöä. (<https://yyo.fi/tietopankki/data/>) Vertailun vuoksi todettakoon, että vuonna 2021 metsäteollisuus työllisti Suomessa suoraan noin 38 400 henkilöä. (<https://www.metsateollisuus.fi/uutishuone/metsateollisuus-numeroina#tyollisyysvaikutus>)

Onko Kasvuyrittäjyyden ohjelmaluonnoksessa tunnistettu keskeisimmät tavoitteet ja toimenpiteet mittelstand-yritysten tai pienten yritysten kasvun vauhdittamiseksi? Jos ei, niin mitä puuttuu?

Suomi tarvitsee kasvuyrityksiä ja on hyvä, että kasvuyrittäjyyttä pyritään vauhdittamaan. Ohjelmaluonnoksessa on esitetty monia kannettavia ja hyviä toimia. Yhteiskunnallisten yritysten näkökulma jää kuitenkin puuttumaan, vaikka valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä toteaa, että yhteiskunnallisilla yrityksillä ja osuuskunnilla on omat erityistarpeensa ja ne tulisi huomioida.

Kasvuohjelman luonnos ei tunnista yhteiskunnallisia yrityksiä potentiaalisina kasvuyrityksinä. Useat tutkimukset ja selvitykset kuitenkin osoittavat, että yhteiskunnalliset ja missiolähtöiset yritykset ovat voimakkaasti kasvuhaluisia.

Tuoreen European Social Enterprise Monitor -tutkimuksen mukaan 90 % yrityksistä hakee kasvua. (<https://yyo.fi/ajankohtaista/valtaosa-yhteiskunnallisista-yrityksista-hakee-kasvua/>)

Vaikuttavia yrityksiä ja innovaatioita -selvityksessä missiolähtöisistä yrityksistä 32 % kertoi olevansa voimakkaasti kasvuhaluinen. Pk-yritysbarometrissä (2023) voimakkaasti kasvuhaluisia oli 6 % vastaajista. (<https://arvoliitto.fi/ajankohtaista/uudenmaan-yhteiskunnallisissa-ja-missiolahtoisissa-yrityksissa-kytee-vahva-kasvuhalu-rahoitus-ja-vahainen-tunnettuus-hidasteina/>)

Ehdotamme, että myös luonnokseen lisätään taustatieto yhteiskunnallisten yrityksistä vahvasti kasvuhaluisen yritysjoukkona, joiden erityistarpeet huomioidaan toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Tämä tarkoittaa, että sääntelyssä ja käytännön toteutuksessa pitää varmistaa, että kaikki liiketoiminta on yritysmuodosta riippumatta tasa-arvoisessa asemassa. Päätökset ja valinnat tulee tehdä taloudellisen toiminnan tosiasiallisen luonteen mukaan, ei sen perusteella, toteutetaanko toimintaa osakeyhtiönä, osuuskunta tai osana yhdistyksen toimintaa. Myöskään yhdistys tai säätiö yrityksen omistaja ei saa olla rajoittava tai poissulkeva tekijä.

Tulisiko tavoitteiden/toimenpiteiden sisältöä muuttaa jotenkin? Lausunnon antajia pyydetään ilmoittavan ohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden numeroinnin mukaisesti mahdollisesti muutettavat tavoitteet/toimenpiteet esim. 1 a

4

Huomioidaan myös yhteiskunnalliset yritykset potentiaalisina kasvuyrityksinä.

4 c

Tuki konkreettinen tuki yritysten verkostoitumiselle Euroopassa ja EU:n rahoitushakuihin osallistumiselle. Konkreettinen tuki tarkoittaa verkostoitumis- ja opintomatkoja Eurooppaan, konsortiokumppaneiden löytämiseksi hankehakuihin sekä apua hankehakemusten tekemiseen.

Huomioitava, että EU:ssa on tarjolla paljon tukea yhteisötaloudelle, joka toimijoita yhteiskunnalliset yritykset ovat. Myös nämä tutkimus- ja kehityshankkeet tulee hyödyntää Suomessa.

6 a

Uusien rahoitus- ja tuki-instrumenttien pitää olla kaikki yritystoimintaa tekevien, myös yhteiskunnallisten yritysten käytettävissä. Yhtiömuotoja ei saa asettaa epätasa-arvoiseen asemaan.

6 c

Edistetään yhteisölähtöistä yritystoimintaa, esimerkiksi yhteisönjäsenten omistamien osuuskuntien kautta. Hyviä toimintamalleja löydettävissä esimerkiksi Irlannista.

8 d

Pelkästään ky-muotoisten pääomasijoitusrahastojen näkökulma on liian suppea. Pitää edistää ja mahdollistaa myös muut tavat toteuttaa vaikuttavuussijoittamista ja näin tukea kasvuyritysten syntymistä.

Verotuskäytännöissä on aiemmin osin tulkittu, että säätiö voi antaa apurahan vain yleishyödyllisille toimijoille. Tämä rajoittaa säätiöiden mahdollisuutta vauhdittaa yhteiskunnallisten ja missiolähtöisten yritysten kasvua.

Verotusohjeistusta, tulkintaa ja käytäntöjä tulisi muuttaa niin, että säätiö voisi tukea myös yhteiskunnallisia ja missiolähtöisiä yrityksiä, ilman, että säätiöiden oma yleishyödyllisyys vaarantuu.

Lisäksi säätiöitä tulisi kannustaa vaikuttavuussijoittamiseen. Eli sijoitustoimintaan, jonka ensisijainen tavoite ei ole tuotto, vaan vaikuttavuus. Näitä voisivat olla esimerkiksi kasvuavustukset osakeyhtiöille tai korottomat lainat. Näin olisi mahdollisuus saada pääomia lisää pääomia uusille kasvuyrityksille ja innovaatioille.

22. b

Suomi on Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksen kautta liittynyt mukaan European Social Enterprise Monitor 2023–2024 eli ESEM -tutkimukseen ja ensimmäiset ennakkotiedot on julkaistu.

<https://yyo.fi/ajankohtaista/valtaosa-yhteiskunnallisista-yrityksista-hakee-kasvua/>

Koko raportti julkaistaan alkuvuodesta 2025. Tutkimus toistetaan joka toinen vuosi. On varmistettava, että Suomi on mukana myös jatkossa tai että vastaavaa tietoa kerätään Suomessa. Ja tätä dataa hyödynnettävä osana tietopohjaa.

Onko ohjelmassa tunnistettu keskeiset indikaattorit kasvuyrittäjyyden kehityksen seuraamista varten?

Indikaattori 5a

Pelkkä kasvuhakuisuus PK-yritysbarometrissä on yksipuolinen indikaattori. Mukaan olisi liitettävä myös ESEM – tai vastaava tutkimus. Tai laajennettava PK-yritysbarometriä sisältämään myös yhteiskunnalliset yritykset.

Kallama Susanna
Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry